

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

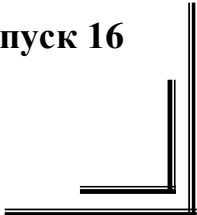

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 16

Рівне - 2022

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Рівне: РДГУ, 2022. Вип. 16. 120 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 5 від 26 травня 2022 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

2. Гуменна І. Р. Комунікативна компетентність як одна із складових професійної культури майбутніх лікарів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : Сер. : Педагогіка. Соціальна робота.* 2013. Вип. 29. С. 42–45.
3. Погрібна В.Л. Соціологія професіоналізму : монографія / В.Л.Погрібна. К.: Алерта: КНТ: ЦУЛ, 2008. 336 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ

Конончук Анастасія, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Стороже О.В., кандидат психологічних наук, доцент

Найчутливіший етап для розвитку гармонійних соціальних відносин – є юнацький вік, він має такі вікові рамки 15-17р. (рання юність), 18-25р.(старший юнацький вік). На цьому віковому періоді людина починає міркувати і намагається знайти відповідь на різні екзистенційні питання, відбувається момент осмислення всіх процесів нашого життя, знаходження свого місця в цьому суспільстві та вибір професії. Саме в цей період юнаки стикаються з проблемою невизначеності, аби зрозуміти своє призначення, відбувається процес самопізнання та самоідентифікації. Домінуючий вид діяльності – навчання, яке істотно впливає на розвиток особистості студентів, допомагає визначитись із напрямком діяльності.

Юність у психологічній науці дослідили західні психологи: Е. Еріксон, Р. Бернс, Е. Кречмер, Е. Конрад, С. Холл, вони займалися питанням проблематики юнацького віку, в результаті досліджень вони відкрили та дослідили особливості самосвідомості, механізмів розвитку психіки та внутрішніх процесів. Такі українські вчені як: Р.В. Павелків, Т.В. Зайчикова, С.П. Дерев'янка, Г.М. Свідерська досліджували особливості психологічних процесів у юнацькому віці.

Мета публікації полягає у проведенні теоретичного аналізу літератури, для висвітлення психологічних особливостей розвитку юнацького віку, вивченні всіх явищ та процесів даного періоду, в чому проявляються труднощі, та що впливає на розвиток самосвідомості юнака.

Пізнання свого внутрішнього світу – це головний здобуток періоду юності. Для молодшої людини найціннішим є оточення яке дає можливість набути суб'єктивний досвід, центром якого є він сам. Маючи вміння заглиблюватись в себе, у свій внутрішній світ, досліджувати себе, юнак починає краще розуміти свої почуття, емоції, переживання. Разом з тим, вміння пізнавати себе, дозволяє знайти й приховані сторони свого «Я», проаналізувати причину своєї тривожності, невдач. В цей період

самооцінкам стає більш врівноваженою, відбувається переоцінка цінностей та вибір напрямку життя.

За О.Є. Блиновою поняття «юність» розглядається як етап переходу залежного дитинства до самостійності, відповідальності та дорослості. Він характеризується процесом завершення статевого дозрівання та всіх фізіологічних особливостей цього періоду, а також момент досягнення саме соціальної зрілості особистості [1].

Такі класики психологічної науки як: Е. Еріксон, Л. І. Божович, І. С. Кон, Є. І. Головаха, М. Й. Боришевський, Л. С. Виготський, С. Д. Максименко, О. М. Леонтьєв, Т. М. Титаренко, Р. Ф. Пасічняк визначають юнацький вік як період активного самоаналізу та рефлексії, формуються особистісні життєві цінності, змінюються погляди, затверджуються власні позиції, самосприйняття також відіграє не останню роль у процесі дорослішання [2].

Юнацтво є початком дорослого життя. Молода людина має можливість помилятися, робити неправильні кроки, шукати себе, присутнє відчуття того, що життя тільки починається. Юнаки вже не діти, забави залишаються в минулому, на цьому етапі необхідно вже приймати рішення та нести відповідальність за своє життя. В основному формуються всі психічні функції, зміцнюється особиста позиція. Криза юнацького віку пов'язана з пошуком свого місця в цьому світі, вибором професії, процесом визначення якій справі ти готовий присвятити своє життя. Також, на цьому етапі люди закохуються та розмірковують над вибором партнера, але іноді може бути навпаки, в результаті негативного досвіду, молода людина замикається і їй важко знайти спільну мову з протилежною статтю.

У період юнацтва виникає відчуття особистого ідентифікації з іншими дорослими людьми. У період переходу від підліткового віку до дорослості відбувається розвиток цінностей, світоглядної орієнтації, самостійності, формується почуття відповідальності, рефлексивної самосвідомості, власної гідності, самооцінки. Важливим є те, що виникає почуття відповідальності за власне життя, коло спілкування звужується до більш близьких друзів, адже на цьому віковому етапі не кожен готовий відкрити свій внутрішній світ іншому. Комунікація з однолітками набуває іншого характеру, порівнюючи з підлітковим віком студенти надають перевагу декільком вірним друзям ніж шумній компанії, про це свідчить і бажання більше проводити час на одинці. З іншого боку, цілісний образ «Я», яке транслює нам суспільство теж відіграє не останню роль в сприйманні своїх особливостей.

На думку Р. Хавули, самоефективність у періоді юнацтва має важливе значення, адже цей період є сенситивний для об'єктивної оцінки власної

ефективності, яка впливає на мотивацію, поведінку людини загалом та як вона досягає тої чи іншої мети. Залежно від соціальної ситуації розвитку та психологічних особливостей розвитку юнака, самоконтроль має свої особливості. Вікова криза, яка виникає під час переходу від юності до ранньої дорослості, може проявлятися у роздумах про сенс життя, розчарування в людях які були близькі раніше, особливостях при налагоджені соціальних контактів [3].

Основним психологічним процесом юнацького віку є розвиток самосвідомості, в результаті чого виникає стійке уявлення про себе. Сформована «Я-концепція» впливає на процес самовизначення у професійній сфері. Виявляється, що негативна «Я-концепція» особистості молодих людей характеризується закритістю, невпевненістю в собі, емоційністю, неадекватною самооцінкою, при ній юнаку важко визначити пріоритетні напрямки життя. Дослідженнями встановлено, що основним показником розвитку «Я-концепції» особистості є спілкування з друзями, однолітками, рідними та батьками.

Отже, підсумовуючи все вище сказане можна сказати, що юнацтво достатньо важливий період людського життя, в якому відбуваються унікальні процеси усвідомлення власного «Я», формується самооцінка, здійснюється процес самоідентифікації, самопізнання та загалом пошук себе. Молоді люди на цьому етапі також продовжують навчатися, отримувати вищу освіту, спілкуватися з однолітками, намагаються зрозуміти сенс свого буття та відчувають бажання рухатися далі. Професійне самовизначення стає провідним видом діяльності, що в свою чергу несе за собою роздуми над тим, який напрям необхідно обрати та якій справі краще приділити свій час. Саме в юності загострюється необхідність мати близьку людину поряд, адже це період безумовної закоханості.

Список використаних джерел:

1. Блинова О.Є., Бабатіна С.І., Дудак Т.М., Одінцева А.М. та ін. Соціокультурні та психологічні вектори становлення особистості: колективна монографія / відпов. Ред. Блинова О.Є. Херсон: Вид-во ФОП Вишемський В.С., 2018, С.428.
2. Соболева К.В. Психологічні особливості децентралізації у ранньому юнацькому віці. Автореферат. Київ. 2015. С.7.
3. Хавула Р. Психологічні особливості становлення самоефективності в юнацькому віці. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип.17. 2017. С.353.

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Психосоціальна допомога в умовах кризи	4
Бабак К. Роль прив'язаності у сприйманні романтичних взаємин чоловіками та жінками.....	6
Главінська О. Особливості психологічного супроводу призовників строкової служби.....	8
Романюк В. Механізм боротьби або втечі як модель поведінки: психофізіологічні та клінічні аспекти.....	9
Рудюк О. Ціннісні пріоритети суб'єктів освітнього процесу у вищій школі.....	13
Савуляк В., Камінський А., Чичук Ю. Використання групового фокусованого інтерв'ю при підготовці соціальних проєктів для внутрішньо переміщених осіб.....	16
Савуляк В., Курята Н., Бабак А. Порівняльний аналіз ефективності кількісних і якісних методів соціально-психологічних досліджень	20
Андрійчук М. Особистісно-професійне самовизначення у ранній юності	25
Апостол М. Основні напрямки вивчення самореалізації особистості у психологічній науці.....	27
Бабак А. Психологічні чинники виникнення інтернет-адикції в підлітковому віці	30
Байдак В. Волонтерська діяльність студентської молоді	33
Балаушко О. Психологічні особливості виникнення шкільної дезаптації у дітей молодшого шкільного віку.....	34
Вінярська М. Особистісне самовизначення студентів у освітньому процесі.....	36
Воробей О. Психологічні особливості дітей підліткового віку та їх урахування в педагогічному процесі	39
Гамчук М. Психокорекційна робота з батьками, які виховують дітей з особливими потребами.....	42
Грицюк К. Психологічні особливості подолання тривожності студентів-психологів в умовах війни	43
Гурінчук Д. Професійне самовизначення: теоретичний аналіз.....	46
Гуцало Д. Психологічні особливості соціально-психологічної адаптації вимушено переселених осіб	48
Дереженко С. Психокорекція соціально-психологічного клімату в групі підлітків.....	51
Зайчук О. Військові дії як чинник міжособистісного конфлікту в	

підлітковому віці	53
Касянчик Л. Емпіричне дослідження психологічних чинників девіантної поведінки дітей підліткового віку	56
Кобець Д. Проблема креативності в психологічній науці	58
Козенюк М. Співвідношення емоційного інтелекту та комунікативної компетентності студентської молоді	60
Козенюк М. Теоретичний аналіз проблеми комунікативної компетентності студентської молоді	64
Конончук А. Психологічні особливості розвитку юнацького віку	66
Крук Я. Психологічні чинники підвищеної агресивності у дітей молодшого шкільного віку	69
Куришко А. Психологічні чинники подолання інтернет-залежності у підлітків	71
Курята Н. Дослідження життєстійкості як умови професійного зростання студента психолога	73
Левандовська А. Психологічні дослідження емоційного інтелекту у сучасній науці	75
Микитюк В. Психологічні особливості прояву агресивної поведінки у підлітковому віці	78
Мельникович І. Психологічні особливості прояву тривожності у підлітковому віці	80
Мовчко О. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на виникнення депресивних станів	83
Осіпчук А. Особливості формування гендерної ідентичності особистості у підлітковому віці	85
Парчук Т. Емоційний інтелект як чинник саморегуляції студентської молоді	88
Подерня Н. Психологічні чинники успішної адаптації особистості у соціальному середовищі	93
Пшенична Л. Емпатія як чинник розвитку міжособистісних відносин	95
Радчук О. Вплив емоційного інтелекту на розвиток міжособистісних стосунків сучасної молоді	98
Романюк О. Психологічні особливості впливу емпатії на розвиток комунікативної компетентності студентів	100
Сова Я. Психологічні проблеми вимушених трудових мігрантів	102
Хома О. Психологічні підходи до вивчення феномену академічної прокрастинації у студентському віці	105
Хомюк І. Психологія конфлікту у сучасній науці	108
Цицюра Д. Експериментальне дослідження проявів булінгу в освітньому середовищі	111

Цицюра О. Самоактуалізація майбутніх психологів у процесі професійної підготовки	114
Шуріна В. Психологічна корекція комунікативних навичок студентів	116
Зміст	118

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 16

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,9.
